

Citat från boken "En människoopa bland babianer" av Robert M Sapolsky, även känd för en fascinerande bok om stress, "Why zebras don't get ulcers":

"Tja, vad kan jag säga för nytt om N.N? Hon har blivit föremål för flera filmer och har presenterats i många olika böcker... Modern till en av mina medarbetare i laboratoriet gick på high school samtidigt som N.N. och berättar att hon redan då var svårtillgänglig, tillbakadragen och speciell. Redan vid 17 års ålder såg N.N. ut som en kuf med en jagad, utfrusen och olycklig min. Predestinerad att bli antingen ensling, fältbiolog eller seriemördare. Vid relativt mogna år blev hon förälskad i Afrika och bergsgorillor. De största och sist upptäckta aporna som bara en gång tidigare studerats på plats och var omhöljda av myter och missuppfattningar. Utan någon formell utbildning eller träning bestämde hon sig för att resa till Afrika och leva med dem. Hon for till månbergen för att under en kort tid studera gorillorna och hon stannade där i flera decennier. Hon fördjupade sig i gorillorna, bröt mot alla regler att inte röra vid och inte samspela med dem och lyckades göra häpnadsväckande upptäckter beträffande deras beteende. Samtidigt blev hon ännu mer tillbakadragen och svårtillgänglig. Hon körde iväg tänkbara medarbetare och kollegor samt isolerade sig. Hon gjorde inga anmärkningsvärda vetenskapliga rön mer än de märkliga iakttagelserna, i kraft av sin envishet. Hon var öppet föraktfull mot de flesta vetenskapsmän som bedrev fältarbete och ville uppenbarligen helst av allt själv bli en gorilla... N.N. var på universitetet mot sin vilja. Trots att hon föraktade vetenskapen och förkastade det sätt på vilket primatologerna arbetade visste hon mer om gorillor än någon annan och andra primatologer var intresserade. Hennes finansörer måste praktiskt taget tvinga henne att uppföra sig som en vanlig medlem av den vetenskapliga världen – äntligen göra färdigt sin avhandling, publicera en del av sina upptäckter i lärda tidskrifter och ge en och annan föreläsning. Hon var i Cambridge på en av dessa tvångsutfärder, harmsen och vresig. Det var på ett kvällsseminarium i vardagsrummet hos en av de äldre primatologprofessorerna och det var fullsatt. Man fick direkt den äcklade skuldmedvetna känslan av att vara voyeur och bevittna hur en björn tvingas uppträda på en medeltida cirkus. Hon satt med knäna uppdragna mot bröstet och fick plötsliga utbrott. Hon vandrade av och an, nedhukad så att händerna hängde nära knäna. För det mesta talade hon för sig själv med en entonig röst och nästan skrek åt folk som ställde frågor. En gång skrek hon faktiskt. En professor hade sitt lilla barn i knät och barnet gav då och då ifrån sig ljud. Plötsligt hejdade sig N.N, pekade och skrek " Unge, håll käften, annars ska jag stänga igen den åt dig". Hon pratade på om sina gorillor och visade att hon inte la märke till eller var ointresserad av de flesta frågor hon fick samt var något osammanhängande. Jag var förhäxad och ganska så förfärad. Efteråt gick jag fram till henne och ställde en fråga som jag hade förberett sedan tioårsåldern: säg, skulle jag kunna resa till Rwanda som hennes forskningsassistent och ägna mitt liv åt gorillorna?. Hon blängde bister på mig och svarade "Javisst" och sa åt mig att skriva till henne. Hon fick tillåtelse att rymma kort efter. Jag återvände till studenthemmet i ett lyckorus och skickade det där brevet till henne vid midnatt, som hon aldrig besvarade. Jag fick senare veta att det var hennes vanliga sätt att behandla de noviser som brukade sluka henne när hon uppträdde offentligt: Säg ja till allt, säg åt dem att skriva och svara aldrig.

*Det är naturligtvis inte alls säkert att det föreligger någon diagnostiserbar psykiatrisk störning här. Man kan emellertid tänka sig att den beskrivna personen faktiskt har en psykiatrisk störning. Vilken diagnostisk kategori och vilken diagnos skulle du i första hand misstänka?
Några ledtrådar: Hon ger intryck av att ha en nedsatt förmåga till ömsesidig social interaktion och omfattande fixering vid ett specialintresse (gorillor). Hon har en signifikant nedsättning av funktionsförmågan åtminstone socialt.*